

Sygn. akt VU 58/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 28 listopada 2014r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 58/15

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 28 listopada 2014 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy A. P. prawa do emerytury, z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych. Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy **nie zaliczył okresu od 1 września 1969 roku do 30 czerwca 1972 roku**, ponieważ z przedłożonych dokumentów wynika, iż w tym okresie wnioskodawca był zatrudniony w charakterze ucznia. Ponadto do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresu **od 1 stycznia 1976 roku do 2 czerwca 1977 roku tj. pozostałego okresu służby wojskowej**, ponieważ zdaniem organu rentowego, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku, jedynie okresy zasadniczej służby wojskowej przypadające tylko do dnia 31 grudnia 1974 roku podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach, o ile wnioskodawca po zakończeniu odbywania zasadniczej służby wojskowej został zatrudniony w tych samych warunkach przez pracodawcę, u którego był zatrudniony w chwili powołania do służby.

Od powyższej decyzji wnioskodawca odwołał się w dniu 29 grudnia 2015 roku, wnosząc o jej zmianę, poprzez prawa do emerytury i zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od 1 września 1969 roku do 30 czerwca 1972 roku, bowiem wówczas zgodnie z wystawionym świadectwem pracy był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych. Wnosił również o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu służby wojskowej od 1 stycznia 1976 roku do 2 czerwca 1977 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, powielając argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. P. urodził się w dniu (...). W dniu 7 października 2014 roku wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego (dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt emerytalnych).

Na dzień 1 stycznia 1999 roku A. P. udowodnił staż pracy wynoszący 28 lat, 10 miesięcy i 5 dni, w tym : **11 lat 10 miesięcy i 11 dni stażu pracy w warunkach szczególnych.**

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do pracy w szczególnych warunkach, na podstawie świadectwa pracy w szczególnych warunkach okresy od

- 1 lipca 1972 roku do dnia 31 grudnia 1975 roku i od 3 czerwca 1977 roku do dnia 13 października 1985 roku w Fabryce (...) na stanowisku operatora maszyn do obróbki odlewów żeliwnych.

Do stażu pracy ogólnego i w warunkach szczególnych nie zaliczono mu okresu przebywania na urlopie bezpłatnym od dnia 14 października 1985 roku do dnia 21 września 1987 roku (dowód: decyzja ZUS z dnia 28 listopada 2014 roku k. 58 akt emerytalnych, odpowiedź na odwołanie k. 10-11).

A. P. w okresie od 1 września 1969 roku do 21 września 1987 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy w Fabryce (...) w R. (Fabryce (...) w R.) z tym, że w okresie od dnia 1 września 1969 roku do dnia 30 czerwca 1972 roku w charakterze ucznia-tokarza, a następnie w charakterze tokarza (dowód: świadectwo pracy z 21 września 1987 roku k. 7 akt emerytalnych, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 28 maja 2015 roku nagranie od minuty 4.50 do minuty 7.33).

Wnioskodawca reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego – matkę L. P., zawarł z Fabryką (...) umowę o naukę zawodu tokarza od dnia

1 września 1969 roku. W trakcie trwania umowy wnioskodawca uczęszczał do Przychodowej Szkoły Zawodowej. Nauka odbywała się w ten sposób, że do ukończenia 16 roku życia tj. wnioskodawca w zakładzie pracował przez trzy dni w tygodniu po 6 godzin dziennie (w soboty również pracował), a w pozostałe trzy dni uczęszczał do szkoły na zajęcia teoretyczne. Po ukończeniu 16 roku życia wnioskodawca pracował w zakładzie przez 8 godzin dziennie trzy dni w tygodniu, nauka w szkole odbywała się zaś w pozostałe trzy dni w tygodniu.

Wnioskodawca pobierał naukę zawodu w okresie od **1 września 1969 roku do dnia 30 czerwca 1972 roku** (dowód: pismo z dnia 6 listopada 2014 roku z Fabryki (...) k. 56 akt emerytalnych, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 28 maja 2015 roku nagranie od minuty 4.50 do minuty 7.33).

A. P. w okresie od dnia 24 kwietnia 1974 roku do dnia 7 listopada 1974 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową. Z dniem 7 listopada 1974 roku został zwolniony ze służby w związku z doznaną kontuzją. Ponownie służbę wojskową rozpoczął w dniu

1 stycznia 1976 roku i odbywał ją do 2 czerwca 1977 roku (dowód: kserokopia książeczki wojskowej k. 5-8 akt kapitałowych).

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2013 roku, wydanym w sprawie IV P 192/13, Sąd Rejonowy w Radomsku zobowiązał Fabrykę (...) S.A. w R. do wydania wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych (dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Radomsku k. 38 akt IV P 192/13).

W oparciu o powyższe orzeczenie sądu, likwidator Fabryki (...) S.A. w R. wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym wskazał, że A. P. był zatrudniony w Fabryce (...) S.A. w R. w okresie od dnia 1 września 1969 roku do dnia 13 października 1985 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych wymienionym w dziale III poz. 23 punkt 3 wykazu A, określonym w załączniku Nr 1 do Zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk prac, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MHiPM Nr 1-3,

poz. 1) wydanym na podstawie § 1 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 poz. 43 ze zm) (dowód: kserokopia odpisu ww. wyroku k. 7, k. 13 akt ZUS, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych k. 6 w aktach ZUS).

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje:

odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie .

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawczyni należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było posiadanie przez wnioskodawcę wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w

szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Fabryce (...) w R. (poprzednio Fabryce (...) w R.) był niesporny w świetle dokumentów, znajdujących się w jego aktach rentowych i osobowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę, zgodnie z treścią odwołania tj. w okresie od 1 września 1969 roku do dnia 30 czerwca 1972 roku, tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Organ rentowy zakwestionował, aby wnioskodawca w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach, mimo wystawienia w dniu 20 stycznia 2014 roku świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, bowiem jak wynika ze świadectwa pracy z dnia 21 września 1987 roku oraz pisma sporządzonego przez likwidatora Fabryki (...) z dnia 6 listopada 2014 roku w okresie od dnia 1 września 1969 roku do dnia 30 czerwca 1972 roku wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o naukę zawodu.

Wprawdzie stosownie do § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego.

Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., a tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Sąd, a także organ rentowy, są zatem uprawnione do weryfikacji danych zawartych w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych, wystawionym przez pracodawcę. Jeżeli świadectwo to zawiera dane, które nie są zgodne z prawdą, nie mogą na jego podstawie dokonać ustaleń, od których uzależnione jest prawo do świadczeń emerytalnych. To samo dotyczy ujawnienia okoliczności, że wskazane w zaświadczeniu pracodawcy stanowisko pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie figuruje w wykazie powołanym w tym zaświadczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 roku, I UK 15/04, OSNP 2005/11/161).

W ocenie Sądu Okręgowego, zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do ustalenia, iż wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w pracę w warunkach szczególnych.

Odnosząc się do będącej przedmiotem sporu okoliczności wskazać należy, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace, o jakich mowa w rozporządzeniu (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Wnioskodawca oraz jego pełnomocnik nie kwestionowali faktu, iż w okresie od 1 września 1969 roku do 30 czerwca 1972 roku A. P. wykonywał pracę w ówczesnej Fabryce (...) na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu. Wnosili o uznanie tego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych wskazując, iż w tym okresie wnioskodawca pracował w takim wymiarze, jaki został określony przez ustawodawcę dla pracowników młodocianych.

Ze stanowiskiem wnioskodawcy nie można się zgodzić. W spornym okresie zatrudnienia tj. od dnia 1 września 1969 roku do dnia 30 czerwca 1972 roku wnioskodawca będąc osobą młodocianą w rozumieniu art.190 § 1 k.p., pobierał naukę zawodu w przyzakładowej Szkole Zawodowej na podstawie umowy zawartej z ówczesną fabryką (...) w R. o naukę zawodu tokarza, poczynając od dnia 1 września 1969 roku. Nauka zawodu trwała w przypadku wnioskodawcy do dnia 30 czerwca 1972 roku.

W kwestii kwalifikowania pracy wykonywanej na podstawie umowy o naukę zawodu, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż okres nauki zawodu odbywanej przed 1 stycznia 1975r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. Nr 45, poz. 226) był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy, ale nie jest to wystarczające do uznania tego okresu za wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu §2 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2012r., I UK 130/12, wyrok z dnia 24 kwietnia 2009 r., II UK 334/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 294).

Stale wykonywanie pracy w warunkach szczególnych jest bowiem rozumiane jako wypełnianie pełnego wymiaru czasu pracy na zajmowanym stanowisku, gdyż nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (por. np. wyrok z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 290). Wyjątek mogą tu stanowić krótkotrwałe, konieczne szkolenia pracownika, zwłaszcza wstępne (wyrok z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75).

Na stanowisku pracy ucznia nauki zawodu przewidziana była norma czasu wnikająca z obowiązującego w spornym okresie (do czasu wejścia w życie Kodeksu pracy) art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy. Młodociani zatrudnieni w celu nauki zawodu obowiązani byli do doksztalcania się w zakresie obranego zawodu przez zajęcia teoretyczne w warunkach szkolnych. Czas pracy na stanowisku pracy, ze względu na ochronę pracownika młodocianego, nie mógł przekroczyć 6 godzin dziennie i 36 godzin tygodniowo. Do czasu pracy młodocianych wliczało się czas doksztalcania bez względu na to, czy nauka odbywa się w godzinach pracy, czy poza godzinami pracy, jednakże w wymiarze nie większym niż 18 godzin tygodniowo. A zatem praca na podstawie umowy o naukę zawodu wykonywana była zawsze w rozmiarze mniejszym, niż obowiązujący na danym stanowisku, mimo że młodocianych w wieku powyżej lat 16 obowiązywał normalny czas pracy stosowany w zakładzie pracy (art. 13 ust. 2 ustawy o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy).

Wnioskodawca przyznał, że przez cały okres zatrudnienia na podstawie umowy o naukę zawodu pracował na wynikających z tej umowy warunkach i w określonym w niej czasie pracy, łącząc naukę zawodu z obowiązkiem doksztalcania się w zasadniczej szkole zawodowej. W ten sposób był przyuczany do wykonywania pracy w zawodzie tokarza określonej w art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach (o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o

znacznym stopniu uciążliwości lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia). Pracy tej nie wykonywał jednak stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż do czasu jej pracy był doliczony czas nauki. I tak, w okresie nauki były do odpowiednio dwa lub trzy dni nauki teoretycznej w tygodniu, w zależności od roku szkolnego. Czas spędzany na nauce teorii był doliczany do czasu pracy, co powodowało, że okres ten nie stanowił okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej na zasadach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Wnioskodawca nie pracowała bowiem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych (jako tokarz), ale mniej o czas spędzony na doksztalcaniu w szkole, którą to okoliczność potwierdził w zeznaniach sam wnioskodawca.

Tym samym, okres pobierania przez wnioskodawcę nauki zawodu w okresie od

1 września 1969 roku do dnia 30 czerwca 1972 roku, nie mógł zostać mu zaliczony do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Konkludując, w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie sposób zatem przyjąć, iż wnioskodawca wykonywał w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w warunkach szczególnych, zaś wystawione przez pracodawcę – **likwidatora** wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, było nieprawidłowe. Bez wpływu na powyższe pozostaje okoliczność, że świadectwo to zostało wydane w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 20 grudnia 2013 roku, w sprawie IV P 192/13. W świetle ugruntowanego już bowiem poglądu doktryny oraz orzecznictwa Sądu Najwyższego ubezpieczony nie może uzyskać ustalenia przez sąd okresów ubezpieczenia dla celów ustalenia uprawnień z ubezpieczenia społecznego ani dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu (por. między innymi uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2001 r., III CZP 46/01, OSNC 2002 Nr 7-8, poz. 85, z dnia 17 czerwca 1987 r., III PZP 19/87 OSNCP 1988 Nr 10, poz. 132 i z dnia 3 listopada 1994 r., I PZP 45/94 OSNAPiUS 1995 Nr 6, poz. 74 oraz wyroki z dnia 4 listopada 1971 r., I PR 344/71 OSNCP 1972 Nr 5, poz. 89, z dnia 1 grudnia 1983 r., I PRN 189/83, OSNCP 1984 Nr 7, poz. 121, z dnia 17 grudnia 1997 r., I PKN 434/97 OSNAPiUS 1998 Nr 21, poz. 627 i z dnia 23 lutego 1999 r., I PKN 597/98, OSNAPiUS 2000 Nr 8, poz. 301). Powyższe stanowisko znajduje nadto potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3.11.1994 roku, w którym sąd ten wskazał, iż pracownikowi nie przysługuje roszczenie przeciwko zakładowi pracy o ustalenie wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach, w celu uzyskania zasiłku dla bezrobotnych do czasu nabycia prawa do emerytury (I PZP 45/94 OSNP 995/6/74). Oczywiście w niniejszej sprawie, powód uzyskał korzystny dla siebie wyrok, który mocą art. 365 § 1.k.p.c. wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych, także inne osoby. Prawomocny wyrok swą mocą powoduje więc, że nie jest możliwe dokonanie odmiennej oceny i odmiennego osądzenia tego samego stosunku prawnego, w tych samych okolicznościach faktycznych i prawnych, **między tymi samymi stronami**. Jednakże mocy wiążącej prawomocnego wyroku w rozumieniu art. 365 § 1 k.p.c. nie można rozpatrywać w oderwaniu od art. 366 k.p.c., który przymiot powagi rzeczy osądzonej odnosi tylko "do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami". Granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej określa przedmiot rozstrzygnięcia i jego podstawa faktyczna, natomiast jej granice podmiotowe obejmują tożsamość obydwu stron procesu, a więc powoda i pozwanego, a także ich następców prawnych. Zatem związanie sądu prawomocnym orzeczeniem, zapadłym w innej sprawie, na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. (rozumiane jako rozstrzygnięcie kwestii prejudycjalnej) występuje w zasadzie **przy tożsamości nie tylko przedmiotowej, ale i podmiotowej obu tych spraw**. Prawomocne przesądzenie określonej kwestii między tymi samymi stronami tworzy indywidualną i konkretną normę prawną wywiedzioną przez sąd z norm generalnych i abstrakcyjnych zawartych w przepisach prawnych (tak wyrok Sądu Apelacyjnego Katowicach z dnia 14 sierpnia 2013 r., III AUa 1935/12, LEX nr 1362693). Konsekwencją powyższych uregulowań jest fakt braku związania organu rentowego wyrokiem sądu, ustalającym charakter wykonywanej przez powoda pracy, co oznacza, iż w razie zakwestionowania przez ZUS przedłożonego przez powoda świadectwa pracy w szczególnych warunkach wystawionego w wykonaniu wyroku Sądu i wydania decyzji odmownej w przedmiocie wniosku o przyznanie prawa do emerytury, powód ponownie musiałby dowodzić charakteru świadczonej przez siebie pracy u poprzednika pozwanego pracodawcy w toku postępowania dowodowego.

Odmienne natomiast przedstawia kwestia niezaliczenia przez organ rentowy do pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej w okresie od 1 stycznia 1976 roku do dnia 2 czerwca 1977 roku. W ocenie Sądu, zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych winien podlegać cały okres odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej, a nie jak to nieprawidłowo przyjął organ rentowy, jedynie okres od 24 kwietnia 1974 roku do dnia 7 listopada 1974 roku. Przed przystąpieniem do rozważań prawnych dotyczących tej kwestii wskazać należy, iż

w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z nietypową sytuacją, bowiem A. P. w okresie od dnia 24 kwietnia 1974 roku do dnia 7 listopada 1974 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową. Z dniem 7 listopada 1974 roku został zwolniony ze służby w związku z doznaną kontuzją. Ponownie służbę wojskową rozpoczął w dniu 1 stycznia 1976 roku i odbywał ją do 2 czerwca 1977 roku. Przerwa w odbywaniu zasadniczej służby wojskowej, nie powoduje jednak dla wnioskodawcy negatywnych konsekwencji w zakresie zaliczenia późniejszego okresu jej odbywania do pracy w warunkach szczególnych.

W tym zakresie wskazać należy, iż art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) stanowił, że okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Od 1 stycznia 1975 roku wskazany przepis otrzymał natomiast treść, zgodnie z którą czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 powołanej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318) regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. Zgodnie z § 5 powołanego rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Z powyższego wynika, że wlicza się także uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, a zatem również wynikające z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Przepisy te, na podstawie których przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej zalicza się – z zachowaniem ciągłości pracy – do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, należy tłumaczyć tak, że okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem pracy na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do służby, a poborowy odbywający służbę uważany jest za pracownika (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2010 roku, I UK 333/09, LEX nr 585739, z dnia 6 kwietnia 2006 roku III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/10, z dnia 25 lutego 2010 roku. II UK 219/09, LEX nr 590248 oraz z dnia 17 maja 2012 roku w sprawie I UK 399/11, LEX Nr 1211140).

Stanowisko to znajduje pełne potwierdzenie w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku, w sprawie II UZP 6/13, Biul. SN 2013/10/24, zgodnie z którą czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) zalicza się – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Zdaniem Sądu Okręgowego, wskazane stanowisko należało także zastosować do okresu służby wojskowej odbywanej przez wnioskodawcę po dniu 1 stycznia 1975 roku.

Powyższe potwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 lutego 2014 roku, II UK 293/13, LEX Nr 1441180, w którym stwierdził, że zmiana art. 108 ustawy z 1967 roku z dniem 1 stycznia 1975 roku wynikała z wejścia w życie Kodeksu pracy (została dokonana na podstawie art. X ust. 2 pkt c ustawy z 26 czerwca 1974 roku Przepisy wprowadzające Kodeks pracy – Dz. U. Nr 24, poz. 142 z późn. zm.). Zmiana art. 108 ustawy z 1967 roku nie wprowadziła jednakże wówczas w nim radykalnie nowej treści, która uzasadniałaby stwierdzenie, że zasadnicza służba wojskowa nie podlega już zaliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach. Przepis art. 108 ust. 1 dalej stanowił, że „Czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby”. Nadal więc ustawodawca potwierdzał wliczanie pracownikowi okresu służby wojskowej do zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Kolejna zmiana w ustawie z 1967 roku nastąpiła dopiero na podstawie ustawy z 28 czerwca 1979 roku o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 15, poz. 97).

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie powinno zatem budzić żadnych wątpliwości, że cały okres odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej podlegał zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych, w tym również od 1 stycznia 1976 roku do dnia 2 czerwca 1977 roku, nie zaś jak to przyjął organ rentowy od dnia 24 kwietnia 1974 roku do dnia 7 listopada 1974 roku.

Okres ten jednak stanowi jedynie okres 1 rok 5 miesięcy i 1 dzień i łącznie z okresem uznanym przez ZUS w wymiarze 11 lat 10 miesięcy i 11 dni, stanowi jedynie **13 lat 3 miesiące i 12 dni**, wobec wymaganych ustawą 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.